

Avdelningen för juridik
Olof Moberg

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Ersättning vid markintrång – införande av kontrolluppgift¹

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

- har inget i princip att invända mot att det införs en kontrolluppgift för ersättning vid markintrång.
- anser att förslaget bör förtydligas avseende såväl vilka ersättningar som omfattas som vem som ska lämna kontrolluppgift.
- anser att - beroende på remissutfallet i övrigt – en nyttokostnadsanalys kan behöva genomföras innan krav på kontrolluppgift införs.

SKR:s ställningstagande

SKR har ingen principiell invändning mot att krav på kontrolluppgift införs avseende ersättningar vid markintrång. Det är naturligtvis bra om ersättningar beskattas på ett korrekt sätt och att missförstånd undviks beträffande t.ex. vilka ersättningar som kan vara skattepliktiga.

Kommuner, men även regioner, hanterar en rad situationer där det blir fråga om att reglera markintrång av olika omfattning. Den legala grunden för ett markintrång och att ersättning utbetalas kan vara regler i t.ex. plan- och bygglagen, ledningsrättslagen, miljöbalken eller expropriationslagen. Men det finns även andra regelverk som medger markintrång och där ersättning kan bli aktuell. I de allra flesta fall sker dock ersättningar för markintrång på frivillig grund. Kommunerna har en legal grund för sitt markintrång men parterna väljer, av vanligtvis praktiska skäl, att lösa frågorna på frivillig grund genom t.ex. avtal om ersättning, byte av mark eller på annat lämpligt sätt. SKR har inga uppgifter om i vilken utsträckning kommuner tar mark i anspråk med stöd av lag genom ett formellt förfarande, men utifrån vår rådgivning och vår bevakning av rättspraxis på området, torde det förutom med avseende på lantmäteriförrättningar, vara mycket få fall som avgörs genom ett formellt ianspråktagande enligt någon av de regelverk som står till buds. Den största delen av alla ersättningar för markintrång sker alltså på frivillig grund, men ytterst med ett bakomliggande stöd i lag.

¹ Promemoria från Skatteverket den 8 juni 2020

Enligt förslaget ska *kontrolluppgift lämnas om löseskilling eller intrångsersättning och ersättning för övrig skada som betalats ut till följd av att en fastighet tagits i anspråk för allmänna ändamål med stöd av lag*. SKR tolkar detta så att det endast är de fall ett formellt förfarande tillämpats och ersättning utgått som omfattas av kravet på kontrolluppgift avseende ersättningen. Härigenom kommer den absoluta merparten av alla markintrångsersättningar inte att omfattas av kravet på kontrolluppgift. SKR har ingen synpunkt på en sådan avgränsning, men regleringen kan behöva förtydligas så att det inte uppstår oklarheter under vilka omständigheter skyldigheten att lämna kontrolluppgift gäller.

Enligt förslaget ska kontrolluppgift lämnas av bl.a. kommuner och liknande offentliga organ. Termen offentliga organ avser enligt promemorian t.ex. kommunala bolag som bedriver offentlig verksamhet. Begreppet offentliga organ finns veterligen inte i annan lagstiftning. SKR anser därför att det bör övervägas om inte en tydligare definition bör användas, förslagsvis genom en uppräkningslista i författningstexten av vilka som omfattas, t.ex. stat, kommun, helägda kommunala och statliga aktiebolag eller liknande.

När det sedan gäller själva kontrolluppgiften och vad den ska innehålla, så kommer den skyldigheten att innebära införande av någon form av rutin för att hantera uppgiftsinlämnandet. I promemorian, under punkten 5.6 *Övriga konsekvenser för kommuner och regioner*, anges att det bedöms som mycket ovanligt att intrångsersättningar lämnas till fysiska personer med slutsatsen att det *i de fall sådana ersättningar ges bör inlämnande av kontrolluppgift kunna skötas manuellt och till en försumbar kostnad*. Detta kan vara riktigt under förutsättning att det endast är de formellt fastställda ersättningarna som omfattas. Det föreligger dock svårigheter med att hantera rutiner för uppgiftslämnande även – och kanske särskilt – i de fall en uppgift ska lämnas mycket sällan. SKR har ingen uppfattning om vilka kostnader eller svårigheter det kan innebära för kommunerna att införa rutiner för att lämna kontrolluppgifter, oavsett om det kan ske manuellt eller automatiska, men förbundet vill framhålla frågans vikt beroende på hur tillfrågade kommuner ställer sig. Ser kommunerna omfattande problem och/eller kostnader med att införa rutiner för att kunna lämna kontrolluppgift i nu aktuella fall bör någon form av nyttokostnadsanalys genomföras innan kravet på kontrolluppgift införs. Kravet kommer trots allt att innebära att 290 kommuner måste införa någon form av rutin i detta hänseende och hur står den kostnaden i förhållande till eventuella skattevinster eller andra fördelar.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Germund Persson